

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a patra)

22 mai 2019*

„Al șaptelea program-cadru pentru activități de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative – Recomandarea 2003/361/CE – Decizie a Comitetului de validare al Comisiei privind calificarea drept microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii – Cerere de reexaminare în temeiul secțiunilor 1.2.6 și 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838/UE, Euratom – Inexistența unei contestații administrative în sensul articolului 22 din Regulamentul (CE) nr. 58/2003 – Dreptul la apărare – Principiul bunei administrări – Securitate juridică – Încredere legitimă – Autoritate de lucru judecat – Criterii de definire a microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii în politicile Uniunii – Noțiunea «întreprindere» – Noțiunea «activitate economică» – Criteriul de independență – Obligația de motivare”

În cauza T-604/15,

European Road Transport Telematics Implementation Coordination Organisation – Intelligent Transport Systems & Services Europe (Ertico – ITS Europe), cu sediul în Bruxelles (Belgia), reprezentată de M. Wellinger și de K. T'Syen, avocați,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată inițial de R. Lyal și de M. Clausen, ulterior de R. Lyal și de A. Kyratsou, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect o cerere întemeiată pe articolul 263 TFUE prin care se urmărește anularea Deciziei din 18 august 2015 a Comitetului de validare prevăzut în secțiunea 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838/UE, Euratom a Comisiei din 18 decembrie 2012 privind adoptarea normelor care asigură verificarea coerenței a existenței și a statutului juridic, precum și a capacității operaționale și financiare a participanților la acțiunile indirecte susținute prin granturi în temeiul celui de Al șaptelea program-cadru al Comunității Europene pentru activități de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative și în temeiul celui de Al șaptelea program-cadru al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru activități de cercetare și formare în domeniul nuclear (JO 2012, L 359, p. 45), în măsura în care în această decizie se concluzionează că reclamanta nu poate fi calificată drept microîntreprindere ori întreprindere mică sau mijlocie în sensul Recomandării 2003/361/CE a Comisiei din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (JO 2003, L 124, p. 36),

* Limba de procedură: engleza.

TRIBUNALUL (Camera a patra),

compus din domnii H. Kanninen, președinte, și L. Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín și doamna I. Reine (raportoare), judecători,

grefier: doamna C. Heeren, administratoare,

având în vedere faza scrisă a procedurii și în urma ședinței din 4 octombrie 2017,

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul cauzei

- 1 Reclamanta, European Road Transport Telematics Implementation Coordination Organisation – Intelligent Transport Systems & Services Europe (Ertico – ITS Europe), constituită în anul 1991, este o societate cooperativă cu răspundere limitată de drept belgian. Aceasta furnizează o platformă multisectorială actorilor, atât de drept privat, cât și de drept public, ai sectorului sistemelor și serviciilor de transport inteligente. În conformitate cu statutul său, ea are ca obiect favorizarea, promovarea și sprijinirea coordonării implementării de aplicații telematice de transport avansate în infrastructura de transport în Europa.
- 2 Începând cu 31 decembrie 2006, reclamanta a fost considerată o microîntreprindere ori o întreprindere mică sau mijlocie (în continuare, „un IMM”), în sensul Recomandării 2003/361/CE a Comisiei din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (JO 2003, L 124, p. 36). Acest statut i-a permis să beneficieze, timp de mai mulți ani, de granturi suplimentare din partea Uniunii Europene, în special în cadrul celui de Al șaptelea program-cadru al Comunității Europene pentru activități de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative (2007-2013) (denumit în continuare „PC7”).
- 3 În luna decembrie 2013, în cadrul unei reexaminări a statutului de IMM al participanților la programele de cercetare existente, Agenția Executivă pentru Cercetare (REA), în calitate de serviciu de validare a statutului de IMM al participanților, a cerut reclamantei informații care să permită să justifice faptul că aceasta putea să beneficieze în continuare de statutul de IMM. După un schimb de e-mailuri, REA a decis, la 27 ianuarie 2014, că reclamanta nu putea fi considerată ca fiind un IMM.
- 4 Prin e-mailul din 7 februarie 2014, reclamanta a contestat poziția REA, anexând două opinii juridice redactate de avocați independenți externi.
- 5 Prin e-mailul din 24 februarie 2014, REA a informat reclamanta că putea solicita reexaminarea deciziei din 27 ianuarie 2014 în fața Comitetului de validare în temeiul secțiunilor 1.2.6 și 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838/UE, Euratom a Comisiei din 18 decembrie 2012 privind adoptarea normelor care asigură verificarea coerentă a existenței și a statutului juridic, precum și a capacității operaționale și financiare a participanților la acțiunile indirecte susținute prin granturi în temeiul celui de Al șaptelea program-cadru al Comunității Europene pentru activități de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative și în temeiul celui de Al șaptelea program-cadru al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru activități de cercetare și formare în domeniul nuclear (JO 2012, L 359, p. 45) (denumit în continuare „Comitetul de validare”).
- 6 Prin e-mailul din 25 februarie 2014, reclamanta a solicitat REA reexaminarea cauzei în fața Comitetului de validare.

- 7 La 15 aprilie 2014, REA a informat reclamanta cu privire la decizia Comitetului de validare de confirmare a deciziei sale din 27 ianuarie 2014 (denumită în continuare „prima decizie negativă”).
- 8 La 23 iunie 2014, reclamanta a introdus o acțiune împotriva primei decizii negative în fața Tribunalului, înregistrată sub numărul T-499/14. Această acțiune era îndreptată atât împotriva Comisiei Europene, cât și împotriva Comitetului de validare.
- 9 La 18 noiembrie 2014, reclamanta a fost informată de REA cu privire la decizia Comitetului de validare de a retrage prima decizie negativă, în așteptarea adoptării unei noi decizii referitoare la statutul său de IMM. Această retragere era justificată de faptul că prima decizie negativă nu răspunsese în mod explicit la argumentele invocate de reclamantă în e-mailul său din 7 februarie 2014. În urma acestei retrageri, Tribunalul a constatat că acțiunea în cauza T-499/14 rămăsese fără obiect și a decis, prin Ordonanța din 30 aprilie 2015, Ertico – ITS Europe/Comisia (T-499/14, nepublicată, EU:T:2015:285), că nu mai era necesar să se pronunțe asupra fondului acestei cauze.
- 10 La 18 august 2015, Comitetul de validare a adoptat o nouă decizie (denumită în continuare „decizia atacată”), în care a concluzionat, în temeiul unei argumentații modificate în raport cu cea care figura în prima decizie negativă, că reclamanta nu putea să beneficieze de statutul de IMM.

Procedura și concluziile părților

- 11 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 27 octombrie 2015, reclamanta a introdus prezenta acțiune.
- 12 Comisia a depus memoriul în apărare la grefa Tribunalului la 5 februarie 2016.
- 13 Reclamanta a depus memoriul în replică la grefa Tribunalului la 18 aprilie 2016.
- 14 Prin decizia din 15 iunie 2016 a președintelui Tribunalului, ca urmare a reînnoirii parțiale a Tribunalului, prezenta cauză a fost atribuită unui nou judecător raportor.
- 15 Comisia a depus duplica la grefa Tribunalului la 15 iunie 2016.
- 16 Întrucât compunerea camerelor Tribunalului a fost modificată, în temeiul articolului 27 alineatul (5) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, judecătorul raportor a fost repartizat la Camera a patra, căreia, în consecință, i-a fost atribuită prezenta cauză.
- 17 La 30 noiembrie 2016 și la 25 iulie 2017, în temeiul articolului 89 din Regulamentul de procedură, Tribunalul a adresat întrebări scrise Comisiei, cu titlu de măsuri de organizare a procedurii. Comisia a răspuns în termenele stabilite.
- 18 La 27 ianuarie 2017, Tribunalul a adresat de asemenea o întrebare scrisă reclamantei, cu titlu de măsură de organizare a procedurii. Reclamanta a răspuns la întrebarea adresată în termenul stabilit.
- 19 Prin decizia din 25 iulie 2017, președintele Camerei a patra a Tribunalului a decis deschiderea fazei orale a procedurii, în pofida lipsei unei cereri în acest sens din partea părților.
- 20 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 4 octombrie 2017.
- 21 Reclamanta solicită Tribunalului:
  - anularea deciziei atacate;

- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.
- 22 Comisia solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii ca inadmisibilă;
  - respingerea acțiunii ca nefondată;
  - obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

- 23 În susținerea acțiunii formulate, reclamanta invocă opt motive, întemeiate, primul, pe încălcarea articolului 22 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul (CE) nr. 58/2003 al Consiliului din 19 decembrie 2002 de stabilire a statutului agențiilor executive cărora urmează să li se încredințeze anumite sarcini în gestionarea programelor comunitare (JO 2003, L 11, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 8, p. 256), al doilea, pe încălcarea aceluiași articol 22, precum și a dreptului la apărare și a principiului bunei administrări, al treilea, pe încălcarea principiilor securității juridice, bunei administrări, protecției încrederii legitime și autorității de lucru judecat, al patrulea, pe încălcarea Recomandării 2003/361, al cincilea, pe încălcarea Recomandării 2003/361 și a principiilor securității juridice și bunei administrări, inclusiv a cerinței de imparțialitate, al șaselea, pe aplicarea greșită a Recomandării 2003/361, al șaptelea, pe încălcarea principiului tratamentului celui mai favorabil și, al optulea, pe motivarea contradictorie și insuficientă a deciziei atacate.
- 24 Trebuie să se menționeze că, prin intermediul primului său capăt de cerere, Comisia solicită declararea inadmisibilității acțiunii. Din memoriul în apărare reiese însă că acest prim capăt de cerere este legat numai de aprecierea primului motiv de anulare al reclamantei. Prin urmare, este necesară pronunțarea asupra acestui aspect în cadrul analizei motivului menționat.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 22 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 58/2003

Argumentele părților

- 25 Reclamanta arată că, în temeiul articolului 22 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 58/2003, care este citat în mod expres în secțiunile 1.2.6 și 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838, Comisia dispunea de un termen de două luni de la data la care a fost introdusă cererea de reexaminare a deciziei serviciilor de validare pentru a adopta o decizie. Astfel, ținând seama de faptul că reclamanta introdusese cererea sa de reexaminare de către Comitetul de validare la 25 februarie 2014, Comisia trebuia, în opinia acesteia, să adopte decizia cel târziu la 25 aprilie 2014. Or, Comisia ar fi adoptat decizia atacată la mai mult de un an după această dată, cu încălcarea termenului menționat. În plus, lipsa unui răspuns al Comisiei în termenul stabilit de două luni nu ar reprezenta o decizie implicită de respingere a cererii reclamantei, în măsura în care, la 15 aprilie 2014, Comitetul de validare a adoptat prima decizie negativă, care a fost ulterior retrasă.
- 26 Reclamanta arată că secțiunile 1.2.6 și 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838 și articolul 22 din Regulamentul nr. 58/2003 privesc una și aceeași procedură de control. În plus, în e-mailul său din 24 februarie 2014, REA ar fi menționat numai acțiunea prevăzută în secțiunile 1.2.6 și 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838, cu excluderea celei reglementate de articolul 22 din Regulamentul nr. 58/2003, astfel încât s-ar fi considerat că nu este vorba despre acțiuni diferite.
- 27 Comisia contestă argumentele reclamantei.

Aprecierea Tribunalului

- 28 Pentru a examina pretinsa încălcare a articolului 22 din Regulamentul nr. 58/2003, este necesar, cu titlu introductiv, să se verifice dacă această dispoziție este aplicabilă în speță, ceea ce Comisia contestă. Aceasta implică să se examineze dacă secțiunile 1.2.6 și 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838 și articolul 22 din Regulamentul nr. 58/2003 privesc una și aceeași procedură de control, astfel cum susține reclamanta. Dacă nu aceasta este situația, este necesar să se determine dacă cererea de reexaminare a reclamantei în fața Comitetului de validare intra efectiv sub incidența procedurii prevăzute la articolul 22 din Regulamentul nr. 58/2003.
- 29 În această privință, în primul rând, este adevărat că secțiunea 1.2.6 punctul 2 din anexa la Decizia 2012/838 conține o notă de subsol care menționează că, în temeiul articolului 22 din Regulamentul nr. 58/2003, actele unei agenții executive pot fi înaintate Comisiei în vederea examinării legalității lor. Totuși, această simplă referire la acțiunea menționată nu poate fi interpretată, în sine și în lipsa unei precizări în acest sens, ca o indicație a faptului că acțiunile prevăzute în secțiunile 1.2.6 și 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838 și, respectiv, la articolul 22 din Regulamentul nr. 58/2003 se confundă și formează o singură cale de atac.
- 30 Dimpotrivă, atât din modul de redactare, cât și din contextul secțiunilor 1.2.6 și 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838, pe de o parte, și din articolul 22 din Regulamentul nr. 58/2003, pe de altă parte, reiese că aceste dispoziții vizează acțiuni distincte. Într-adevăr, aceste două acțiuni se deosebesc atât în ceea ce privește procedurile lor respective, cât și natura lor. Astfel, acțiunea prevăzută la articolul 22 din Regulamentul nr. 58/2003 este introdusă în fața Comisiei. Aceasta este încadrată de termene stricte și privește o examinare limitată la legalitatea actului înaintat, fără ca Comisia să îl poată modifica ea însăși. În schimb, cererile de reexaminare în fața Comitetului de validare sunt adresate, fără nicio formalitate, serviciilor de validare, în speță REA, care are o personalitate juridică distinctă de cea a Comisiei, în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Regulamentul nr. 58/2003. În plus, nu este prevăzut niciun termen în cadrul acestei căi de atac. În sfârșit, decizia Comitetului de validare privește o reexaminare completă a deciziei care îi este transmisă, atât în drept, cât și în fapt.
- 31 Rezultă că cele două căi de atac sunt distincte.
- 32 Astfel, ținând seama de caracterul distinct al acțiunilor prevăzute în secțiunile 1.2.6 și 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838, pe de o parte, și la articolul 22 din Regulamentul nr. 58/2003, pe de altă parte, este necesar să se examineze, în al doilea rând, dacă, având în vedere împrejurările concrete din speță, reclamanta a introdus efectiv cererea sa de reexaminare în cadrul procedurii de la articolul 22 din Regulamentul nr. 58/2003 și dacă, pe cale de consecință, aceste argumente întemeiate pe adoptarea tardivă a deciziei atacate pot fi primite.
- 33 În această privință, *primo*, este necesar să se arate că, astfel cum se indică la punctul 6 de mai sus, reclamanta a solicitat reexaminarea cauzei sale de către Comitetul de validare prin e-mailul din 25 februarie 2014. Această cerere a fost adresată REA, conform secțiunii 1.2.6 punctul 2 din anexa la Decizia 2012/838, iar nu Comisiei.
- 34 Or, astfel cum se arată la punctul 30 de mai sus, cererile de control de legalitate menționate la articolul 22 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 58/2003 sunt adresate Comisiei, iar nu REA. În consecință, este necesar să se concluzioneze că cererea de reexaminare a reclamantei nu a fost formulată în conformitate cu această din urmă dispoziție (a se vedea în acest sens Ordonanța din 27 martie 2017, Frank/Comisia, T-603/15, nepublicată, EU:T:2017:228, punctele 56 și 57), ci în temeiul secțiunii 1.2.6 punctul 2 din anexa la Decizia 2012/838.
- 35 *Secundo*, în conformitate cu procedura prevăzută în secțiunea 1.2.6 punctul 3 din anexa la Decizia 2012/838, serviciile de validare confirmă primirea cererii de reexaminare de către Comitetul de validare. În speță, reiese din dosar că, la 8 martie 2014, REA, care era serviciul de validare în speță, a

confirmat primirea cererii de reexaminare a reclamantei și a informat-o cu privire la faptul că dosarul său fusese transmis Comitetului de validare în conformitate cu Decizia 2012/838, referindu-se totodată la secțiunea 1.2.7 din anexa la aceasta. Nu s-a făcut nicio mențiune referitoare la articolul 22 din Regulamentul nr. 58/2003. Mai mult, în același e-mail, REA a indicat că procedura în fața Comitetului de validare nu prevedea intervenția reclamantei, ceea ce era conform cu dispozițiile secțiunilor 1.2.6 și 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838. În schimb, după cum susține, pe de altă parte, reclamanta, articolul 22 din Regulamentul nr. 58/2003 ar fi impus ca partea interesată să fie ascultată înainte de adoptarea oricărei decizii. Or, reclamanta nu a reacționat față de REA pentru a invoca încălcarea acestei din urmă dispoziții.

- 36 În cazul în care reclamanta ar fi fost convinsă că acțiunea sa a fost introdusă în temeiul articolului 22 alineatul (3) din Regulamentul nr. 58/2003, împrejurările din speță ar fi trebuit să o determine să se întrebe și chiar să se informeze cu privire la motivele care au dus la o astfel de recalificare, precum și cu privire la gestionarea cererii sale de către REA, iar nu de către Comisie (a se vedea în acest sens Ordonanța din 27 martie 2017, Frank/Comisia, T-603/15, nepublicată, EU:T:2017:228, punctele 58 și 59). În consecință, reclamanta nu poate pretinde că contextul factual justifică faptul că ar fi putut, fără imprudență sau neglijență din partea sa, să se înșele asupra faptului că Comisia nu statuase cu privire la cererea sa în temeiul articolului 22 din Regulamentul nr. 58/2003 (a se vedea în acest sens Ordonanța din 27 martie 2017, Frank/Comisia, T-603/15, nepublicată, EU:T:2017:228, punctul 60).
- 37 *Tertio*, în decizia atacată, Comitetul de validare a efectuat o reexaminare completă, cu privire la fond, a deciziei REA din 27 ianuarie 2014. Această abordare este conformă cu secțiunea 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838, care prevede că comitetul examinează cazurile legate de validare care îi sunt înaintate și ia decizii în consecință. În schimb, astfel cum se indică la punctul 30 de mai sus, potrivit articolului 22 alineatul (3) din Regulamentul nr. 58/2003, Comisia nu poate decât „menține actul agenției executive sau [...] decide că agenția trebuie să îl modifice în tot sau în parte”, fără a putea să îl modifice ea însăși.
- 38 Din cele de mai sus rezultă că cererea de reexaminare a reclamantei a fost introdusă în conformitate cu secțiunile 1.2.6 și 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838 și era reglementată de aceste dispoziții.
- 39 În definitiv, reclamanta nu se poate întemeia pe faptul că, în e-mailul său din 24 februarie 2014, REA a omis să menționeze posibilitatea de a introduce acțiunea prevăzută la articolul 22 din Regulamentul nr. 58/2003, în condițiile în care aceasta ar fi fost obligată în acest sens dacă această din urmă acțiune ar fi diferită de procedura de reexaminare în fața Comitetului de validare.
- 40 În această privință, presupunând chiar că REA era obligată să indice căile de atac disponibile, este necesar să se constate că, în e-mailul din 24 februarie 2014 menționat, REA a indicat reclamantei că secțiunile 1.2.6 și 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838 erau aplicabile și că, în conformitate cu aceste dispoziții, dacă reclamanta dorea reexaminarea poziției REA, aceasta trebuia să trimită dosarul Comitetului de validare.
- 41 Or, această cale de atac permite reclamantei să obțină o reexaminare integrală a deciziei înaintate Comitetului de validare, atât în fapt, cât și în drept, și nu se limitează la un control al legalității.
- 42 Din ceea ce precedă rezultă că articolul 22 din Regulamentul nr. 58/2003 nu este aplicabil în speță. Prin urmare, argumentele reclamantei întemeiate pe încălcarea de către Comisie a articolului 22 alineatul (1) al treilea paragraf din regulamentul menționat trebuie înlăturate, fără a fi necesar să se statueze cu privire la inadmisibilitatea acțiunii, invocată de Comisie în ipoteza unei eventuale aplicări a dispoziției menționate. Prin urmare, primul motiv trebuie respins ca fiind inoperant.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 22 alineatul (1) din Regulamentul nr. 58/2003, a dreptului la apărare al reclamantei și a principiului buneii administrări

Argumentele părților

- 43 Reclamanta invocă faptul că nu a fost ascultată de Comitetul de validare înainte de adoptarea deciziei atacate și nici, de altfel, înainte de adoptarea primei decizii negative, care a fost retrasă, deși acest comitet era obligat la aceasta în temeiul articolului 22 alineatul (1) din Regulamentul nr. 58/2003. În opinia reclamantei, această neregulă este cu atât mai mult inacceptabilă cu cât decizia atacată este întemeiată pe argumente cu totul noi în raport cu cele invocate în prima decizie negativă, precum și în decizia negativă a REA din 27 ianuarie 2014. În special, aspectul dacă reclamanta este un IMM adevărat și independent nu ar fi fost menționat în prima decizie negativă a Comitetului de validare.
- 44 În consecință, potrivit reclamantei, Comitetul de validare a încălcat dreptul său la apărare, precum și principiul buneii administrări. Reclamanta adaugă că principiul respectării dreptului la apărare este un principiu fundamental al dreptului Uniunii, care trebuie să fie garantat în orice procedură deschisă împotriva unei persoane și susceptibilă să conducă la un act cauzator de prejudicii, chiar și în lipsa unei reglementări specifice.
- 45 Comisia contestă argumentele reclamantei.

Aprecierea Tribunalului

- 46 Trebuie amintit mai întâi că, potrivit unei jurisprudențe constante, respectarea dreptului la apărare în orice procedură inițiată împotriva unei persoane și care poate să conducă la un act cauzator de prejudicii acesteia constituie un principiu fundamental al dreptului Uniunii și trebuie să fie asigurată chiar și în lipsa oricărei reglementări privind procedura în cauză. Acest principiu impune ca destinatarilor unor decizii care le afectează în mod sensibil interesele să li se ofere posibilitatea de a-și prezenta în mod util punctul de vedere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 iunie 2006, Dokter și alții, C-28/05, EU:C:2006:408, punctul 74 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 9 aprilie 2003, Forum des migrants/Comisia, T-217/01, EU:T:2003:106, punctul 56). Cu toate acestea, o asemenea obligație nu se impune în prezența unei simple reformulări, a unei modificări sau a unei dezvoltări a unui element înaintat deja, asupra căruia destinatarul deciziei în cauză a avut deja posibilitatea să își facă cunoscut în mod util punctul de vedere (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 30 septembrie 2003, Atlantic Container Line și alții/Comisia, T-191/98 și T-212/98-T-214/98, EU:T:2003:245, punctul 194).
- 47 În plus, trebuie amintit că dreptul de a fi ascultat în orice procedură este consacrat nu doar la articolele 47 și 48 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care garantează respectarea dreptului la apărare și a dreptului la un proces echitabil în cadrul oricărei proceduri jurisdicționale, ci și la articolul 41 din aceasta, care garantează dreptul la bună administrare. Articolul 41 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale prevede că acest drept la bună administrare include printre altele dreptul oricărei persoane de a fi ascultată înainte de luarea oricărei măsuri individuale care ar putea să îi aducă atingere (Hotărârea din 3 iulie 2014, Kamino International Logistics și Datema Hellmann Worldwide Logistics, C-129/13 și C-130/13, EU:C:2014:2041, punctul 29, și Hotărârea din 15 decembrie 2016, Spania/Comisia, T-466/14, EU:T:2016:742, punctul 40).
- 48 În sfârșit, pentru ca o încălcare a dreptului la apărare să poată determina anularea deciziei atacate, trebuie ca, în lipsa acestei nereguli, procedura să fi putut avea un rezultat diferit. În această privință, sarcina probei revine reclamantei, întrucât orice încălcare a dreptului la apărare constituie un viciu de

formă care impune invocarea de către persoana interesată a efectului negativ specific al acestei nerespectări asupra drepturilor sale subiective (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 septembrie 2009, Italia/Comisia, T-211/05, EU:T:2009:304, punctele 45 și 59 și jurisprudența citată).

- 49 În lumina acestor principii trebuie analizat al doilea motiv invocat în cadrul prezentei acțiuni.
- 50 Cu titlu introductiv, ținând seama de considerațiile referitoare la primul motiv și de inaplicabilitatea articolului 22 alineatul (1) din Regulamentul nr. 58/2003, constatată la punctul 42 de mai sus, este necesar să se respingă argumentele reclamantei referitoare la încălcarea acestei dispoziții întrucât Comitetul de validare nu ar fi ascultat-o înainte de adoptarea deciziei atacate.
- 51 În plus, trebuie să se constate că secțiunile 1.2.6 și 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838, aplicabile în speță, nu prevăd niciun drept pentru persoanele interesate de a fi ascultate de Comitetul de validare.
- 52 Cu toate acestea, conform jurisprudenței citate la punctele 46 și 47 de mai sus, obligația de a respecta dreptul la apărare al reclamantei, precum și principiul bunei administrări se impune chiar și în absența unei dispoziții specifice în acest sens. În consecință, reclamantei ar fi trebuit să i se ofere posibilitatea să își prezinte în mod util punctul de vedere înainte de adoptarea deciziei atacate, în pofida faptului că un astfel de drept nu îi era rezervat în mod expres în temeiul secțiunilor 1.2.6 și 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838. Or, nu se contestă între părți că reclamanta nu a mai fost ascultată de REA și nici de Comitetul de validare după ce dosarul său a fost transmis acestuia din urmă.
- 53 Prin urmare, trebuie să se verifice dacă, în temeiul jurisprudenței citate la punctul 46 de mai sus, decizia atacată se întemeiază pe elemente noi, cu privire la care reclamanta nu a putut să ia poziție în mod util în cursul procedurii în fața REA.
- 54 În această privință, trebuie amintit că decizia atacată este întemeiată pe două motive.
- 55 În ceea ce privește primul motiv, reiese din secțiunea 2.2 din decizia atacată că, potrivit Comitetului de validare, reclamanta nu era angajată în mod regulat într-o activitate economică în schimbul unei remunerații pe o anumită piață. În consecință, s-a concluzionat că aceasta nu era o întreprindere în sensul articolului 1 din anexa la Recomandarea 2003/361.
- 56 În ceea ce privește al doilea motiv, în secțiunea 2.3 din decizia atacată se menționează că, chiar dacă niciunul dintre membrii reclamantei nu deținea 25 % sau mai mult din capitalul sau din drepturile de vot ale acesteia, aceasta îndeplinind, așadar, în mod formal criteriul de independență prevăzut de Recomandarea 2003/361, din punct de vedere economic, reclamanta nu îndeplinea aceste criterii dat fiind că aparținea *de facto* unui mare grup economic. În consecință, aceasta nu s-ar confrunța cu dezavantaje pe care IMM-urile le suportă în mod obișnuit.
- 57 Or, în ceea ce privește primul motiv al deciziei atacate, în cursul procedurii în fața REA, aceasta a solicitat reclamantei, în e-mailul său din 13 decembrie 2013, să precizeze activitățile care generau cifra sa de afaceri și în special dacă această cifră de afaceri rezulta din prestarea de servicii sau din furnizarea de bunuri pe o piață concurențială. REA a adresat de asemenea întrebări reclamantei cu privire la repartizarea veniturilor sale care ar proveni în special din granturi, din cotizații sau din donații. Trebuie arătat că acest e-mail precedă atât decizia REA din 27 ianuarie 2014, cât și prima decizie negativă a Comitetului de validare și decizia atacată.
- 58 Reclamanta a răspuns la întrebările REA în e-mailul său din 31 decembrie 2013. În urma acestor răspunsuri, la 3 ianuarie 2014, REA a emis îndoieli cu privire la legătura dintre anumite venituri, invocate de reclamantă, cu o activitate economică în scopul calificării reclamantei drept întreprindere în sensul articolului 1 din anexa la Recomandarea 2003/361. În plus, între 20 și 24 ianuarie 2014, reclamanta a avut o convorbire telefonică cu REA pentru a discuta acest aspect.

- 59 În ceea ce privește al doilea motiv al deciziei atacate, reiese din Decizia REA din 27 ianuarie 2014 că obiectivul criteriului de independență din Recomandarea 2003/361 este de a asigura că de măsurile destinate IMM-urilor beneficiază întreprinderile a căror dimensiune reprezintă un dezavantaj pentru acestea. În această privință, REA a considerat că, având în vedere că dimensiunea reclamantei nu reprezintă un dezavantaj pentru aceasta, ea nu poate fi calificată drept un IMM veritabil.
- 60 Reclamanta s-a exprimat cu privire la acest aspect, înainte ca dosarul său să fie transmis Comitetului de validare, prin intermediul a două opinii juridice redactate de avocați independenți externi, anexate la e-mailul său din 7 februarie 2014, în care era tratat acest aspect. Din dosar reiese de asemenea că aceste opinii juridice, după ce au fost transmise de REA Comitetului de validare, au fost analizate de acesta din urmă.
- 61 Pe de altă parte, trebuie amintit că prima decizie negativă a fost retrasă pentru motivul că nu răspundea în mod explicit la argumentele invocate de reclamantă în e-mailul său din 7 februarie 2014. În consecință, decizia atacată viza tocmai să examineze mai bine argumentele invocate de reclamantă în fața REA, inclusiv cele întemeiate pe calificarea reclamantei drept IMM veritabil și independent.
- 62 În consecință, decizia atacată reia aspectele discutate în cadrul procedurii administrative în fața REA, în cursul căreia reclamanta a putut să ia poziție, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 57-60 de mai sus. Schimburile pertinente au avut loc cu mult înainte ca dosarul reclamantei să fie transmis Comitetului de validare. Astfel, decizia atacată conține răspunsurile la argumentele invocate de reclamantă în cursul procedurii administrative și a căror lipsă din prima decizie negativă motivase retragerea acesteia. În consecință, decizia atacată nu se bazează pe elemente noi cu privire la care reclamanta nu avea posibilitatea să își prezinte în mod util punctul de vedere.
- 63 În orice caz, din jurisprudența citată la punctul 48 de mai sus reiese că, pentru ca o încălcare a dreptului la apărare să poată determina anularea deciziei atacate, trebuie ca, în lipsa acestei nereguli, procedura să fi putut avea un rezultat diferit, sarcina de a demonstra acest fapt revenind reclamantei. Or, este suficient să se constate că reclamanta nu înaintează niciun argument în acest sens.
- 64 În lumina a ceea ce precedă, este necesar să se respingă argumentele reclamantei întemeiate pe încălcarea dreptului la apărare, precum și a principiului bunei administrări.
- 65 Prin urmare, al doilea motiv se respinge.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea principiilor securității juridice, bunei administrări și protecției încrederii legitime, precum și a principiului autorității de lucru judecat

Cu privire la primul aspect al celui de al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea principiilor securității juridice, bunei administrări și protecției încrederii legitime

– *Argumentele părților*

- 66 Reclamanta arată că, substituind cu o motivare total nouă motivarea primei decizii negative, deși nu existau fapte noi și pertinente care trebuiau luate în considerare, Comitetul de validare a încălcat principiile securității juridice, bunei administrări și protecției încrederii legitime. Potrivit reclamantei, în urma retragerii primei decizii negative, procedura ar fi trebuit reluată de la stadiul care preceda adoptarea deciziei negative a REA din 27 ianuarie 2014.
- 67 Comisia contestă argumentele reclamantei.

– *Aprecierea Tribunalului*

- 68 Principiul securității juridice, care face parte din principiile generale ale dreptului Uniunii și care are drept corolar principiul protecției încrederii legitime, impune ca normele de drept să fie clare, precise și previzibile în privința efectelor lor, astfel încât persoanele interesate să se poată orienta în situații și în raporturi juridice care sunt guvernate de ordinea juridică a Uniunii (a se vedea Hotărârea din 8 decembrie 2011, France Télécom/Comisia, C-81/10 P, EU:C:2011:811, punctul 100 și jurisprudența citată, Hotărârea din 13 octombrie 2016, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej și Petrotel, C-231/15, EU:C:2016:769, punctul 29, și Hotărârea din 15 decembrie 2016, Spania/Comisia, T-808/14, nepublicată, EU:T:2016:734, punctul 193).
- 69 Potrivit unei jurisprudențe constante, principiul protecției încrederii legitime se înscrie printre principiile fundamentale ale Uniunii. Dreptul de a se prevala de acest principiu aparține oricărui justițiabil pe care o instituție a Uniunii l-a determinat să nutrească speranțe întemeiate. Constituie asigurări de natură să dea naștere unor asemenea speranțe, indiferent de forma în care sunt comunicate, informațiile precise, necondiționate și concordante, emise de surse autorizate și de încredere, furnizate persoanei interesate de autoritățile competente ale Uniunii (a se vedea Hotărârea din 14 iunie 2016, Marchiani/Parlamentul, C-566/14 P, EU:C:2016:437, punctul 77 și jurisprudența citată, Hotărârea din 12 ianuarie 2017, Timab Industries și CFPR/Comisia, C-411/15 P, EU:C:2017:11, punctul 134 și jurisprudența citată, Hotărârea din 26 septembrie 2014, B&S Europe/Comisia, T-222/13, nepublicată, EU:T:2014:837, punctul 47).
- 70 Din jurisprudență reiese de asemenea că, printre garanțiile conferite de ordinea juridică a Uniunii în cadrul procedurilor administrative, se înscrie în special principiul bunei administrări, care implică obligația instituției competente de a examina, cu atenție și cu imparțialitate, toate elementele relevante ale cauzei (a se vedea Hotărârea din 15 septembrie 2011, CMB și Christof/Comisia, T-407/07, nepublicată, EU:T:2011:477, punctul 182 și jurisprudența citată).
- 71 În lumina acestor principii trebuie examinat primul aspect al celui de al treilea motiv.
- 72 În ceea ce privește, mai întâi, principiile securității juridice și protecției încrederii legitime din punctul de vedere al retragerii primei decizii negative, trebuie arătat că, în conformitate cu un principiu general al dreptului consacrat de jurisprudență, Comitetul de validare era îndreptățit să retragă prima decizie negativă și să o înlocuiască cu o nouă decizie, cu condiția ca retragerea să fi intervenit într-un termen rezonabil și ca respectivul comitet să fi ținut cont în mod suficient de măsura în care reclamanta putuse eventual să aibă încredere în legalitatea actului [a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 martie 1982, Alpha Steel/Comisia, 14/81, EU:C:1982:76, punctul 10, Hotărârea din 18 octombrie 2011, Reisenhel/OAPI – Dynamic Promotion (Coșuri și panere), T-53/10, EU:T:2011:601, punctul 40, și Hotărârea din 11 iulie 2013, BVGD/Comisia, T-104/07 și T-339/08, nepublicată, EU:T:2013:366, punctul 65].
- 73 Or, în speță, prima decizie negativă a fost retrasă la aproximativ șapte luni după adoptarea sa și la mai puțin de cinci luni după introducerea acțiunii reclamantei având ca obiect anularea sa. Pe de altă parte, reclamanta a fost informată, la momentul retragerii primei decizii negative a Comitetului de validare, că o nouă decizie ar fi adoptată pentru a răspunde la argumentele pe care le ridicase în e-mailul său din 7 februarie 2014. În plus, prin introducerea acțiunii sale în fața Tribunalului pentru a contesta prima decizie negativă, reclamanta a demonstrat că nu s-a bazat pe legalitatea acesteia. În consecință, prin retragerea primei decizii negative, Comitetul de validare nu a încălcat principiile securității juridice și protecției încrederii legitime.

- 74 În ceea ce privește înlocuirea motivării primei decizii negative, trebuie constatat că reclamanta nu explică deloc în ce ar consta încălcarea principiului securității juridice în această privință și nici motivele pentru care situația sa juridică nu ar fi fost clară, precisă și previzibilă doar din cauza adoptării deciziei atacate, care s-ar fi bazat pe o motivare total nouă în ceea ce privește aspectul care a fost tranșat la punctul 62 de mai sus.
- 75 Reclamanta nu precizează, în ceea ce privește pretinsa încălcare a principiului protecției încrederii legitime, ce asigurări precise, necondiționate și concordante i-ar fi fost furnizate în prima decizie negativă și nici în ce măsură aceste asigurări ar fi determinat-o să nutrească speranțe întemeiate. În plus, astfel cum s-a indicat la punctul 73 de mai sus, introducerea unei acțiuni în anulare în fața Tribunalului împotriva acestei decizii demonstrează mai degrabă că reclamanta nu o considera ca fiind legală și, așadar, susceptibilă să întemeieze o încredere legitimă în privința sa.
- 76 În continuare, în ceea ce privește încălcarea principiului bunei administrări, reclamanta nu a demonstrat, și nici măcar nu a pretins, că Comitetul de validare nu ar fi examinat cu atenție și cu imparțialitate toate elementele relevante ale cauzei.
- 77 În sfârșit, reclamanta nu poate susține în mod întemeiat că, în urma retragerii primei decizii negative, procedura trebuia reluată de la stadiul anterior adoptării deciziei REA din 27 ianuarie 2014, care fusese adoptată înainte de transferul dosarului reclamantei către Comitetul de validare. Astfel, retragerea primei decizii negative nu a avut, în sine, nicio incidență asupra deciziei menționate și nu implica o nelegalitate constatată juridic a acestei decizii. În consecință, în mod contrar față de ceea ce invocă reclamanta, REA nu era obligată să reia procedura de la stadiul anterior adoptării deciziei sale din 27 ianuarie 2014.
- 78 În lumina celor de mai sus, primul aspect al celui de al treilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al doilea aspect al celui de al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului autorității de lucru judecat

– Argumentele părților

- 79 Reclamanta arată că, în Ordonanța din 30 aprilie 2015, Ertico – ITS Europe/Comisia (T-499/14, nepublicată, EU:T:2015:285), Tribunalul a declarat că prima decizie negativă trebuia considerată ca fiind anulată. Astfel, statutul de IMM al reclamantei ar fi fost confirmat definitiv. Prin urmare, decizia atacată, care refuză statutul de IMM reclamantei, nu ar respecta principiul autorității de lucru judecat care se aplică acestei ordonanțe.
- 80 Comisia contestă argumentele reclamantei.

– Aprecierea Tribunalului

- 81 Este necesar să se arate de la bun început că reclamanta se înșală cu privire la conținutul Ordonanței din 30 aprilie 2015, Ertico – ITS Europe/Comisia (T-499/14, nepublicată, EU:T:2015:285), potrivit căreia Tribunalul doar a constatat că acțiunea în anulare îndreptată împotriva primei decizii negative rămăsese fără obiect din cauza retragerii deciziei menționate.
- 82 Desigur, Tribunalul a indicat că retragerea primei decizii negative producea efecte juridice echivalente cu cele ale unei hotărâri de anulare (Ordonanța din 30 aprilie 2015, Ertico – ITS Europe/Comisia, T-499/14, nepublicată, EU:T:2015:285, punctul 10).

- 83 Cu toate acestea, Tribunalul nu s-a pronunțat deloc asupra legalității primei decizii negative și cu atât mai puțin asupra statutului de IMM al reclamantei.
- 84 Prin urmare, al doilea aspect al celui de al treilea motiv trebuie respins, ca și, pe cale de consecință, al treilea motiv în tot.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea Recomandării 2003/361

Argumentele părților

- 85 Reclamanta arată că, pentru a concluziona în sensul absenței exercitării unei activități economice în ceea ce o privește, decizia atacată se întemeiază pe criterii suplimentare neprevăzute în Recomandarea 2003/361, și anume cele enunțate în secțiunea 1.1.3.1 punctul 6 litera (c) din anexa la Decizia 2012/838. Potrivit reclamantei, o asemenea abordare nu este admisă, cu atât mai mult cu cât domeniul de aplicare al Recomandării 2003/361 ar fi mai larg decât cel al Deciziei 2012/838, aceasta din urmă fiind limitată la PC7. Prin urmare, reclamanta consideră că a fost sancționată în mod nelegal în domeniile străine de PC7.
- 86 Comisia contestă argumentele reclamantei.

Aprecierea Tribunalului

- 87 În cadrul prezentului motiv trebuie analizat dacă decizia atacată a aplicat criteriile străine de Recomandarea 2003/361 pentru a determina dacă reclamanta putea fi calificată drept întreprindere în sensul articolului 1 din anexa la această recomandare, mai precis dacă exercita o activitate economică.
- 88 Decizia atacată reproduce parțial, în scopul analizei referitoare la aprecierea existenței unei activități economice, secțiunea 1.1.3.1 alineatul (6) litera (c) din anexa la Decizia 2012/838, consacrată definiției termenilor utilizați în anexa la această decizie și care enunță că, în cadrul acesteia, un anumit număr de definiții, în special în ceea ce privește noțiunea „de activitate economică”, se aplică IMM-urilor „[p]e lângă definițiile prevăzute de Recomandarea 2003/361/CE”.
- 89 Pe de altă parte, din cuprinsul punctului 1.2 din decizia atacată reiese că, pentru a aprecia statutul de IMM al reclamantei, se face trimitere la Recomandarea 2003/361, care, spre deosebire de Decizia 2012/838, care este limitată la PC7, este un instrument fără caracter obligatoriu și transversal.
- 90 Trebuie să se adauge că punctul 2.2 din decizia atacată analizează calificarea reclamantei drept întreprindere aplicând criteriile, enunțate la punctul 1.2 din această decizie, potrivit cărora aceasta trebuie să participe la o formă oarecare de comerț sau de activitate, în schimbul unei remunerații, pe o anumită piață.
- 91 Or, nu se poate reproșa Comitetului de validare că a făcut referire la aceste criterii pentru analiza sa cu privire la calificarea drept întreprindere.
- 92 Astfel, trebuie arătat că, conform articolului 1 din anexa la Recomandarea 2003/361, o întreprindere este definită ca fiind orice entitate, indiferent de forma sa juridică, care exercită o activitate economică. Expresia „activitate economică” nu este definită în mod expres în acesta.

- 93 Cu toate acestea, considerentul (3) al Recomandării 2003/361, de care trebuie să se țină seama pentru interpretarea acestei recomandări (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 aprilie 2004, Italia/Comisia, C-91/01, EU:C:2004:244, punctul 49, și Hotărârea din 27 februarie 2014, HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, punctul 30), menționează că noțiunea „întreprindere” trebuie apreciată conform articolelor 54, 101 și 102 TFUE, astfel cum sunt interpretate de Curte.
- 94 În această privință trebuie amintit că în domeniul dreptului concurenței s-a statuat deja că reprezintă o activitate economică, printre altele, orice activitate care constă în oferirea unor servicii pe o piață determinată, cu alte cuvinte, serviciile prestate în mod normal în schimbul unei remunerații (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 februarie 2002, Wouters și alții, C-309/99, EU:C:2002:98, punctele 46-48 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 11 iulie 2006, FENIN/Comisia, C-205/03 P, EU:C:2006:453, punctul 25 și jurisprudența citată).
- 95 În consecință, în pofida faptului că secțiunea 1.1.3.1 punctul 6 litera (c) din anexa la Decizia 2012/838 prevede, în ceea ce privește definiția noțiunii „activitate economică”, criteriile suplimentare în raport cu Recomandarea 2003/361 și că conținutul acestei secțiuni a fost citat în decizia atacată, nimic nu permite să se concluzioneze că aceasta ar fi determinat aplicarea în speță de către Comitetul de validare a unor criterii suplimentare în raport cu cele aplicate în domeniul dreptului concurenței și, pe cale de consecință, prevăzute în Recomandarea 2003/361. Așadar, criteriile aplicate de Comitetul de validare pentru aprecierea statutului de întreprindere al reclamantei sunt conforme cu recomandarea menționată.
- 96 Prin urmare, cel de al patrulea motiv nu este fondat și trebuie să fie respins.

Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe încălcarea Recomandării 2003/361, precum și a principiilor securității juridice și buneii administrări, inclusiv a cerinței de imparțialitate

Argumentele părților

- 97 Reclamanta amintește că decizia atacată a admis că aceasta îndeplinea în mod formal criteriul de independență prevăzut de Recomandarea 2003/361. Cu toate acestea, concluzionând că, având în vedere spiritul acestei recomandări, reclamanta nu putea fi calificată drept IMM, decizia atacată ar fi eronată și ar ignora modul de redactare clar al Recomandării 2003/361, al cărui obiectiv ar fi oferirea unei securități juridice prin formularea unei definiții uniforme a noțiunii „IMM”. În consecință, îndepărtându-se de modul de redactare a Recomandării 2003/361, decizia atacată ar fi încălcat a principiile securității juridice și buneii administrări, inclusiv cerința de imparțialitate. Abordarea urmată în decizia atacată nu ar fi, pe de altă parte, susținută de jurisprudență.
- 98 În plus, reclamanta susține că Comitetul de validare a săvârșit o eroare atunci când a afirmat că considerentele (9) și (12) ale Recomandării 2003/361 impuneau o analiză de la caz la caz pentru a se asigura că, chiar dacă criteriile formale erau respectate, numai întreprinderilor care se confruntau cu dezavantajele specifice IMM-urilor li se acorda acest statut. Această interpretare ar fi, pe de altă parte, incompatibilă cu Ghidul utilizatorului IMM, care ar propovădui o aplicare largă a definiției IMM-ului.
- 99 Comisia contestă argumentele reclamantei.

Aprecierea Tribunalului

- 100 S-a statuat deja că avantajele acordate IMM-urilor constituiau cel mai adesea excepții de la regulile generale, cum este cazul în domeniul contractelor de achiziții publice, astfel încât definiția IMM trebuia să facă obiectul unei interpretări stricte (Hotărârea din 27 februarie 2014, HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, punctul 32).

- 101 Trebuie de asemenea amintit că din considerentele (9) și (12) ale Recomandării 2003/361 reiese că definiția întreprinderilor asociate urmărește înțelegerea mai bună a realității economice a IMM-urilor și excluderea din calificarea de IMM a grupurilor de întreprinderi, a căror putere economică ar excede-o pe cea a unui IMM, pentru a rezerva întreprinderilor care au într-adevăr nevoie avantajele care decurg, pentru categoria IMM-urilor, din diverse reglementări sau măsuri în favoarea lor (Hotărârea din 27 februarie 2014, HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, punctul 31).
- 102 Obiectivul criteriului independenței este de a asigura că de măsurile destinate IMM-urilor beneficiază într-adevăr întreprinderile pentru care dimensiunea reprezintă un dezavantaj, iar nu cele care aparțin unui mare grup și care au, așadar, acces la mijloace și la ajutoare de care nu dispun concurențele lor de dimensiune echivalentă. În aceste condiții, pentru a include doar întreprinderile care sunt efectiv IMM-uri independente, este necesar să se examineze structura IMM-urilor care formează un grup economic a cărui putere depășește puterea unei astfel de întreprinderi și să se asigure faptul că definiția IMM-urilor nu este eludată din motive pur formale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 aprilie 2004, Italia/Comisia, C-91/01, EU:C:2004:244, punctul 50, Hotărârea din 27 februarie 2014, HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, punctul 33, și Hotărârea din 14 octombrie 2004, Pollmeier Malchow/Comisia, T-137/02, EU:T:2004:304, punctul 61).
- 103 Prin urmare, criteriul de independență trebuie interpretat în lumina acestui obiectiv, astfel încât o întreprindere deținută în proporție de mai puțin de 25 % de o mare întreprindere, care îndeplinește astfel în mod formal criteriul menționat, însă care în realitate face parte dintr-un mare grup de întreprinderi, să nu poată totuși să fie considerată ca îndeplinind acest criteriu (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 aprilie 2004, Italia/Comisia, C-91/01, EU:C:2004:244, punctul 51). Articolul 3 din anexa la Recomandarea 2003/361 trebuie de asemenea interpretat în lumina acestui obiectiv (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 februarie 2014, HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, punctul 34).
- 104 În lumina acestor principii trebuie analizat al cincilea motiv invocat în cadrul prezentei acțiuni.
- 105 Trebuie să se constate că, pentru susținerea deciziei atacate, Comitetul de validare s-a bazat pe criteriile stabilite de jurisprudența citată la punctul 102 de mai sus.
- 106 În special, în speță, pentru a refuza statutul de IMM reclamantei, Comitetul de validare a luat în considerare, la punctul 2.3 din decizia atacată, obiectivul Recomandării 2003/361, și anume ca de măsurile destinate IMM-urilor să beneficieze într-adevăr întreprinderile pentru care dimensiunea reprezintă un dezavantaj, iar nu cele care aparțin unui mare grup și care au, așadar, acces la mijloace și la ajutoare de care nu dispun concurențele lor de dimensiune echivalentă. Mai precis, la același punct din decizia atacată se arată că, chiar dacă reclamanta îndeplinea în mod formal criteriul de independență prevăzut de Recomandarea 2003/361, din punct de vedere economic, aceasta aparține *de facto* unui mare grup economic. Tot la același punct din decizia atacată, Comitetul de validare a arătat că, din cauza legăturilor organizaționale dintre reclamantă și partenerii sau membrii săi, reclamanta avea un acces la fonduri, la credite și la ajutoare și că, în consecință, aceasta nu se confruntau cu dezavantajele pe care le suportă în mod obișnuit IMM-urile.
- 107 Prin urmare, criteriul de independență aplicat de Comitetul de validare în decizia atacată nu încalcă Recomandarea 2003/361.
- 108 În acest context, trebuie înlăturată pretinsa încălcare a principiilor securității juridice și buneii administrări, inclusiv a cerinței de imparțialitate, care se bazează pe eventuala încălcare a Recomandării 2003/361.
- 109 Al cincilea motiv trebuie, așadar, respins.

Cu privire la al șaselea motiv, întemeiat pe aplicarea greșită a Recomandării 2003/361

- 110 În cadrul celui de al șaselea motiv, reclamanta contestă aplicarea concretă în speță a criteriilor reținute de Comitetul de validare în decizia atacată.
- 111 În această privință, reclamanta susține, în primul rând, că ar fi trebui să fie calificată drept întreprindere în sensul articolului 1 din anexa la Recomandarea 2003/361. Aceasta adaugă, în al doilea rând, că este o întreprindere autonomă și, în al treilea rând, că îndeplinește toate criteriile de personal și de praguri financiare prevăzute la articolul 2 din anexa la Recomandarea 2003/361.
- 112 Aceste trei critici trebuie examinate succesiv.

Cu privire la calificarea drept întreprindere a reclamantei

– Argumentele părților

- 113 Reclamanta arată că în mod eronat s-a concluzionat în decizia atacată că nu putea fi calificată drept întreprindere în sensul articolului 1 din anexa la Recomandarea 2003/361 pentru motivul că nu ar exercita în mod regulat activități economice în schimbul unei remunerații pe o anumită piață.
- 114 Potrivit reclamantei, noțiunea „întreprindere” în sensul articolului 1 din anexa la Recomandarea 2003/361 este clară și autonomă și trebuie înțeleasă în același sens precum cea aplicată în dreptul concurenței. În plus, în conformitate cu această dispoziție din recomandarea menționată și cu jurisprudența, forma juridică a reclamantei nu ar fi, contrar abordării Comitetului de validare, pertinentă pentru această analiză. Natura activității desfășurate este cea care ar trebui luată în considerare.
- 115 Reclamanta consideră că, în speță, ea exercită o activitate economică și este suficient, în sensul Recomandării 2003/361, ca aceasta să fie ocazională sau marginală. Pe de altă parte, cel puțin o cincime din cifra de afaceri a reclamantei ar proveni din servicii furnizate unor terți. În plus, cotizațiile plătite reclamantei de membrii săi în schimbul unor servicii furnizate acestora nu ar putea fi excluse din analiză numai din cauza formei acestei remunerații. Aceasta adaugă că decizia atacată însăși recunoaște că reclamanta exercită o activitate economică și că furnizează servicii terților în schimbul unei remunerații. Astfel, decizia atacată ar fi recunoscut la punctul 2.3 că reclamanta avea concurenți. În consecință, nu se poate susține că nu era activă pe o piață.
- 116 În plus, prima decizie negativă a Comitetului de validare ar fi recunoscut statutul acesteia de întreprindere.
- 117 Comisia susține că subvențiile, cotizațiile și donațiile nu constituie o remunerație sau o recompensă pentru furnizarea de bunuri și/sau de servicii pe o anumită piață și că, prin urmare, acestea nu constituie venituri obținute dintr-o activitate economică.

– Aprecierea Tribunalului

- 118 Astfel cum s-a arătat la punctul 93 de mai sus, noțiunea „întreprindere” în sensul articolului 1 din anexa la Recomandarea 2003/361 trebuie apreciată în conformitate cu articolele 54, 101 și 102 TFUE, astfel cum sunt interpretate de Curte. Această noțiune, „întreprindere”, cuprinde, așadar, orice entitate care exercită o activitate economică, independent de statutul juridic al acestei entități și de modul său de finanțare. Reprezintă o activitate economică, printre altele, orice activitate care constă în oferirea unor servicii pe o piață determinată, cu alte cuvinte, serviciile prestate în mod normal în schimbul unei remunerații (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 februarie 2002, *Wouters și alții*, C-309/99,

- EU:C:2002:98, punctele 46-48 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 11 iulie 2006, FENIN/Comisia, C-205/03 P, EU:C:2006:453, punctul 25 și jurisprudența citată). În această privință, caracteristica esențială a remunerației constă în faptul că ea reprezintă contravaloarea economică a prestației în cauză.
- 119 În plus, trebuie amintit că articolul 101 alineatul (1) TFUE se aplică asocierilor în măsura în care activitatea acestora sau activitatea întreprinderilor care aderă la ele tinde să producă efectele pe care această dispoziție urmărește să le reprime. Calificarea de asociere de întreprinderi nu este repusă în discuție de simpla împrejurare că aceasta poate reuni și persoane sau entități care nu pot fi calificate drept întreprinderi (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 decembrie 2006, FNCBV și alții/Comisia, T-217/03 și T-245/03, EU:T:2006:391, punctele 49 și 55).
- 120 În lumina acestor principii trebuie analizat al șaselea motiv invocat în cadrul prezentei acțiuni.
- 121 În decizia atacată, Comitetul de validare a considerat că reclamanta era o asociere de întreprinderi care nu furniza servicii în schimbul unei remunerații și care acționa în numele și în interesul membrilor săi. În plus, reclamanta ar obține o parte semnificativă a veniturilor sale din subvenții, din cotizații și din donații, care nu ar constitui venituri obținute dintr-o activitate economică. Mai mult, reclamanta nu ar furniza servicii unor terți decât cu titlu marginal. În consecință, reclamanta nu ar putea fi considerată ca fiind o întreprindere din cauza faptului că nu era angajată într-o activitate economică regulată în schimbul unei remunerații pe o anumită piață.
- 122 Această concluzie la care s-a ajuns în decizia atacată nu poate fi admisă.
- 123 Astfel, este necesar să se constate, mai întâi, că, în conformitate cu jurisprudența citată la punctele 118 și 119 de mai sus, statutul juridic al reclamantei sau calificarea acesteia drept asociere de întreprinderi nu o poate împiedica, în sine, să fie considerată ca fiind o întreprindere (a se vedea prin analogie Hotărârea din 26 ianuarie 2005, Piau/Comisia, T-193/02, EU:T:2005:22, punctul 72).
- 124 În continuare, din articolul 8.2 din statutul reclamantei reiese că membrii săi sunt obligați să plătească cotizații pentru remunerarea serviciilor furnizate de aceasta. Acest lucru este de asemenea confirmat la punctul 2.1 din decizia atacată.
- 125 Or, conform jurisprudenței citate la punctul 118 de mai sus, existența unei activități economice nu depinde de modul său de finanțare. În această privință, remunerația provenită dintr-o activitate economică se bazează pe faptul că ea reprezintă contraprestația economică a prestațiilor furnizate.
- 126 În plus, jurisprudența a admis deja, în vederea aplicării normelor de concurență unei entități, că cotizațiile percepute de aceasta din urmă pot fi luate în considerare ca venituri pentru a calcula o amendă aplicată în temeiul articolului 101 alineatul (1) TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 decembrie 2006, FNCBV și alții/Comisia, T-217/03 și T-245/03, EU:T:2006:391, punctul 220).
- 127 Rezultă că serviciile pe care reclamanta le furnizează membrilor săi în schimbul cotizațiilor pe care aceștia trebuie să i le plătească constituie o activitate economică în schimbul unei remunerații. În plus, având în vedere faptul că respectivele cotizații sunt plătite sub formă de remunerație anuală, acestea constituie venituri regulate în favoarea sa.
- 128 Prin urmare, datorită acestor activități economice pe care le exercită, reclamanta este, spre deosebire de ceea ce se concluzionează la punctul 2.2 din decizia atacată, o întreprindere, a cărei activitate aparține sferei schimburilor economice (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 februarie 2013, Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127, punctul 40).

- 129 De altfel, decizia atacată recunoaște ea însăși că reclamanta exercita anumite activități economice și în special că primea venituri din organizarea de congrese. Reclamanta a arătat că, pentru anul 2012, veniturile respective reprezentau aproximativ 15 % din cifra sa de afaceri totală. Recunoscând totodată, în cursul ședinței, că aceste congrese au fost organizate pentru un public extern membrilor reclamantei, Comisia nu a contestat realitatea acestor venituri.
- 130 În plus, în ceea ce privește obiectul reclamantei, conform articolului 3 din statutul său, aceasta urmărește favorizarea, promovarea și sprijinirea coordonării implementării de aplicații telematice de transport avansate în infrastructura de transport în Europa, în principal în numele membrilor săi. Normele dreptului concurenței au fost deja aplicate unor entități cu scopuri similare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 ianuarie 2005, Piau/Comisia, T-193/02, EU:T:2005:22, punctul 2).
- 131 Având în vedere considerațiile care precedă, rezultă că Comitetul de validare nu era îndreptățit să considere că reclamanta nu era o întreprindere și că aceasta nu exercita o activitate economică regulată în schimbul unei remunerații pe o anumită piață.
- 132 Din ceea ce precedă rezultă că decizia atacată este viciată de o eroare de apreciere întrucât s-a concluzionat, la punctul 2.2 din aceasta, că reclamanta nu era o întreprindere în sensul articolului 1 din anexa la Recomandarea 2003/361.
- 133 Cu toate acestea, eroarea de apreciere constatată la punctul 132 de mai sus nu este suficientă pentru anularea deciziei atacate. Astfel, reiese din cuprinsul punctului 1.2 din decizia menționată că, în cazul în care o entitate este considerată ca fiind o întreprindere, trebuie de asemenea să se verifice dacă aceasta îndeplinește criteriul de independență. În consecință, chiar dacă reclamanta este o întreprindere, aceasta trebuie să îndeplinească și criteriul de independență prevăzut în Recomandarea 2003/361 pentru a i se recunoaște statutul de IMM.
- 134 Prin urmare, este necesar să se mai examineze dacă, având în vedere elementele din speță, Comitetul de validare putea reține o lipsă de independență a reclamantei.

Cu privire la criteriul de independență

– Argumentele părților

- 135 Reclamanta amintește că, la punctul 2.3 din decizia atacată, s-a recunoscut că aceasta îndeplinea în mod formal criteriul de independență prevăzut în Recomandarea 2003/361, dar că se considera că ea nu se confrunta cu dezavantajele pe care IMM-urile le suportă în mod obișnuit și că, prin urmare, nu poate fi calificată drept IMM în raport cu obiectivul și cu spiritul acestei recomandări.
- 136 Reclamanta susține că este o întreprindere autonomă. Aceasta adaugă că nu este nici o „întreprindere parteneră”, nici o „întreprindere asociată”, în sensul articolului 3 din anexa la Recomandarea 2003/361, dat fiind că niciunul dintre membrii săi nu deține cel puțin 25 % din capitalul sau din drepturile de vot ale acesteia.
- 137 Prin urmare, ar îndeplini toate condițiile din Recomandarea 2003/361, fără a i se putea reproșa o eludare a acestei recomandări. Reclamanta arată că refuzul de a i se acorda statutul de IMM nu poate fi întemeiat pe prezența printre acționarii săi a uneia sau mai multor societăți, care nu ar fi IMM-uri, în lipsa existenței unei astfel de cerințe în Recomandarea 2003/361. În plus, ar fi înșelător și părtinitor să se sugereze că prezența unui acționar oarecare care deține o singură acțiune într-o societate ar permite acesteia din urmă să aibă acces la facilități de finanțare în absența unei poziții de control în cadrul societății respective.
- 138 Comisia contestă argumentele reclamantei.

– *Aprecierea Tribunalului*

- 139 La punctul 2.3 din decizia atacată s-a considerat că, chiar dacă reclamanta îndeplinea în mod formal criteriul de independență prevăzut în Recomandarea 2003/361, din punct de vedere economic, aceasta aparținea *de facto* unui mare grup economic. Din cauza legăturilor organizaționale dintre reclamantă și partenerii sau membrii acesteia, reclamanta ar avea acces la fonduri, la credite și la ajutoare și, prin urmare, nu ar suporta dezavantajele cu care IMM-urile s-ar confrunta în mod obișnuit. Punctul 1.2 din decizia atacată indică, în plus, că o analiză de la caz la caz era necesară pentru a stabili situația economică a întreprinderii în cauză și pentru a asigura că numai întreprinderile care se încadrează în obiectivul și în spiritul Recomandării 2003/361 sunt calificate drept IMM-uri.
- 140 În speță, trebuie amintit, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 106-107 de mai sus, că Comitetul de validare a putut în mod întemeiat să își bazeze analiza pe obiectivul și pe spiritul Recomandării 2003/361 pentru a considera că, chiar dacă reclamanta îndeplinea în mod formal criteriul de independență prevăzut în respectiva recomandare, se impunea să se analizeze în continuare dacă aceasta se confrunta cu dezavantajele pe care IMM-urile le suportă în mod obișnuit.
- 141 Trebuie să se constate de asemenea că membrii reclamantei sunt în special mari întreprinderi, precum și organisme publice.
- 142 În această privință, este necesar să se arate, mai întâi, că, în conformitate cu articolul 3 din statutul reclamantei, invocat la punctul 2.1 din decizia atacată, aceasta acționează în principal în numele asociaților săi.
- 143 În continuare, conform articolului 5 din statutul reclamantei, capitalul său este nelimitat. Or, trebuie arătat că capitalul social indică suma totală a aporturilor în favoarea reclamantei. În plus, acesta reprezintă o garanție față de partenerii reclamantei și de eventualii creditori. Astfel, un capital social important reprezintă o facilitate pentru reclamantă în relațiile sale cu terții.
- 144 În sfârșit, după cum se indică la punctul 124 de mai sus, reiese din articolul 8.2 din statutul reclamantei că, pentru remunerarea serviciilor prestate de aceasta către membrii săi, aceștia îi vor plăti o cotizație anuală stabilită de consiliul de supraveghere. Astfel, contrar a ceea ce a susținut reclamanta în ședință, din articolul 8.3 din statutul său reiese că consiliul de supraveghere stabilește cuantumurile cotizațiilor anuale menționate în funcție de costurile reclamantei. În plus, consiliul de supraveghere poate, pe parcursul exercițiului financiar sau după acesta, să reducă cotizațiile în vederea alinierii lor la cheltuielile efective ale reclamantei.
- 145 Rezultă din cuprinsul punctului 144 de mai sus că cotizațiile plătite de membrii reclamantei sunt stabilite și ajustate în funcție de cheltuielile sale reale. Prin urmare, cheltuielile reclamantei sunt asigurate de către membrii săi, care, fără ca acest lucru să fie contestat de aceasta din urmă, nu sunt IMM-uri. Acest element arată că, chiar dacă, astfel cum a susținut reclamanta în cursul ședinței, nivelul cotizației nu ar fi variat de 20 de ani, ea se poate baza, în temeiul statutului său, pe resursele, mai mult decât suficiente și mai mari decât cele ale unui IMM, adaptate la cheltuielile sale, provenite de la membrii săi.
- 146 Rezultă că, la punctul 2.3 din decizia atacată, Comitetul de validare nu a făcut o aplicare eronată a Recomandării 2003/361 în măsura în care a considerat că reclamanta nu se confrunta cu dezavantajele pe care IMM-urile le suportă în mod obișnuit, astfel încât reclamanta nu putea fi calificată drept IMM în sensul recomandării menționate, în pofida faptului că este o întreprindere.

Cu privire la criteriile de personal și de praguri financiare prevăzute la articolul 2 din anexa la Recomandarea 2003/361

- 147 Reclamanta susține, fără ca Comisia să prezinte argumente specifice în această privință, că îndeplinește criteriile de personal și de praguri financiare prevăzute la articolul 2 din anexa la Recomandarea 2003/361, și anume că are mai puțin de 250 de angajați, că cifra sa de afaceri anuală nu depășește 50 de milioane de euro și că totalul bilanțului său anual nu depășește 43 de milioane de euro.
- 148 În această privință, trebuie amintit că, astfel cum se arată la punctul 140 de mai sus, întreprinderile care îndeplinesc în mod formal criteriul de independență, dar a căror putere economică o depășește pe cea a unui IMM pot să nu fie calificate drept IMM-uri.
- 149 Astfel, după cum se amintește la punctul 102 de mai sus, obiectivul criteriului de independență este de a asigura că de măsurile destinate IMM-urilor beneficiază cu adevărat întreprinderile pentru care dimensiunea reprezintă un dezavantaj, iar nu cele care aparțin unui mare grup și care au, așadar, acces la mijloace și la ajutoare de care nu dispun concurențele lor de dimensiune echivalentă.
- 150 În consecință, prin analogie, reclamanta nu poate deduce statutul său de IMM din faptul că îndeplinește în mod formal criteriile prevăzute la articolul 2 din anexa la Recomandarea 2003/361 dacă în realitate aceasta nu se confruntă cu dezavantajele pe care IMM-urile le suportă în mod obișnuit. Or, astfel cum s-a constatat la punctul 146 de mai sus, reclamanta nu suportă aceste dezavantaje.
- 151 Prin urmare, dacă o întreprindere nu suportă în realitate dezavantaje specifice IMM-urilor, Comitetul de validare are dreptul de a refuza să îi recunoască acest statut (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 aprilie 2004, Italia/Comisia, C-91/01, EU:C:2004:244, punctul 54).
- 152 Într-adevăr, întrucât reclamanta nu este considerată ca îndeplinind criteriul de independență, aceasta nu ar putea pretinde că îndeplinește criteriile de personal și de praguri financiare prevăzute la articolul 2 din anexa la Recomandarea 2003/361. Astfel, conform articolului 6 din anexa la Recomandarea 2003/361, respectivele criterii de personal și de praguri financiare nu pot fi determinate pe baza datelor izolate ale reclamantei, deoarece aceasta nu este o întreprindere independentă, iar membrii săi sunt întreprinderi care nu sunt IMM-uri.
- 153 În lumina a ceea ce precedă, al șaselea motiv trebuie respins.

Cu privire la al șaptelea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului tratamentului celui mai favorabil, prevăzut de Decizia 2012/838 și de Programul-cadru pentru cercetare și inovare „Orizont 2020”

Argumentele părților

- 154 Reclamanta pretinde că, întrucât, la punctul 2.2 din decizia atacată, s-a recunoscut, pe de o parte, că exercita cel puțin câteva activități economice și că furniza câteva servicii unor terți în schimbul unei remunerații și, pe de altă parte, că îndeplinea în mod formal criteriul de independență prevăzut în Recomandarea 2003/361, aceasta trebuia să fie calificată drept IMM în ceea ce privește PC7 și programul „Orizont 2020”.
- 155 Astfel, reclamanta consideră că, în ceea ce privește PC7, în conformitate cu secțiunea 1.1.3 a cincea liniuță din anexa la Decizia 2012/838, dacă o entitate juridică poate fi clasificată în mai multe categorii de entități juridice, serviciile de validare trebuie să ia în considerare cea mai favorabilă categorie pentru

entitatea juridică respectivă. Reclamanta consideră că aceeași concluzie se impune în cadrul programului „Orizont 2020”, în temeiul paginii 5 din Ghidul Comisiei din 11 aprilie 2014 privind procedura de înregistrare, de validare și de control al viabilității financiare a beneficiarilor.

156 Prin urmare, dat fiind că decizia atacată ar recunoaște că reclamanta ar putea, cel puțin în parte, să fie calificată drept IMM, ar fi trebuit să îi acorde acest statut în mod deplin.

157 Comisia contestă argumentele reclamantei.

Aprecierea Tribunalului

158 În cadrul prezentului motiv, este suficient să se constate că decizia atacată nu a recunoscut în niciun moment că reclamanta putea fi calificată, fie și în parte, drept IMM în sensul Recomandării 2003/361. În consecință, în ceea ce privește PC7, secțiunea 1.1.3 a cincea liniuță din anexa la Decizia 2012/838, invocată de reclamantă, nu este aplicabilă în speță. Aceeași concluzie se impune în cadrul programului „Orizont 2020”, în ceea ce privește pagina 5 din ghidul Comisiei citat la punctul 155 de mai sus.

159 În consecință, al șaptelea motiv trebuie respins ca inoperant.

Cu privire la al optulea motiv, întemeiat pe motivarea contradictorie și insuficientă a deciziei atacate

Argumentele părților

160 Reclamanta susține că decizia atacată este viciată de o motivare insuficientă și contradictorie.

161 În primul rând, în opinia acesteia, Comitetul de validare nu poate contesta statutul de întreprindere al reclamantei pentru ca apoi să concluzioneze, pe de o parte, că aceasta îndeplinește în mod formal criteriul de independență prevăzut de Recomandarea 2003/361, ceea ce înseamnă că este o întreprindere, și, pe de altă parte, că are concurenți.

162 În al doilea rând, decizia atacată nu ar fi explicat care erau noile fapte materiale care ar invalida concluzia reținută în prima decizie negativă, care ar fi afirmat că reclamanta este o întreprindere în sensul articolului 1 din anexa la Recomandarea 2003/361.

163 În al treilea rând, potrivit reclamantei, decizia atacată nu putea să se întemeieze pe criteriile suplimentare prevăzute în secțiunea 1.1.3.1 punctul 6 litera (c) din anexa la Decizia 2012/838 pentru a refuza să o califice o drept întreprindere în temeiul Recomandării 2003/361.

164 În consecință, decizia atacată ar fi încălcat articolul 296 al doilea paragraf TFUE, precum și articolul 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, și articolele 47 și 48 din Carta drepturilor fundamentale, precum și dreptul la un proces echitabil, care constituie un principiu general de drept în temeiul articolului 6 TUE.

165 Comisia contestă argumentele reclamantei.

Aprecierea Tribunalului

166 Potrivit unei jurisprudențe constante, motivarea unui act trebuie să fie adaptată naturii acestuia și trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii luate, iar instanței

Uniunii, să își exercite controlul. Cerința motivării trebuie apreciată în funcție de împrejurările cauzei, în special de conținutul actului, de natura motivelor invocate și de interesul de a primi explicații pe care îl pot avea destinatarii sau alte persoane vizate în mod direct și individual de actul respectiv. Nu este obligatoriu ca motivarea să specifice toate elementele de fapt și de drept pertinente, în măsura în care problema dacă motivarea unui act respectă condițiile impuse trebuie să fie apreciată nu numai prin prisma modului de redactare, ci și în funcție de contextul său, precum și de ansamblul normelor juridice care reglementează materia respectivă (Hotărârea din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink's France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, punctul 63, Hotărârea din 26 octombrie 2011, Dufour/BCE, T-436/09, EU:T:2011:634, punctul 47, și Hotărârea din 26 aprilie 2018, European Dynamics Luxemburg și Evropaiki Dynamiki/Comisia, T-752/15, nepublicată, EU:T:2018:233, punctele 22 și 23).

- 167 În plus, motivarea trebuie să fie logică și în special să nu prezinte contradicții interne care să împiedice înțelegerea adecvată a motivelor care au stat la baza adoptării acestui act (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iulie 2008, Bertelsmann și Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, punctul 169, și Hotărârea din 29 septembrie 2011, Elf Aquitaine/Comisia, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punctul 151).
- 168 De asemenea, trebuie amintit că simpla existență a unei contradicții în cadrul unei decizii nu este suficientă pentru a considera că aceasta este afectată de un viciu de motivare, cu condiția ca, pe de o parte, ansamblul deciziei să permită reclamantului să identifice și să invoce această incoerență și, pe de altă parte, decizia să fie suficient de clară și de precisă pentru a-i permite să înțeleagă conținutul exact al deciziei (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 decembrie 2003, Adriatica di Navigazione/Comisia, T-61/99, EU:T:2003:335, punctul 49, și Hotărârea din 16 decembrie 2015, Air Canada/Comisia, T-9/11, nepublicată, EU:T:2015:994, punctul 76).
- 169 În lumina acestor principii trebuie analizat al optulea motiv invocat în cadrul prezentei acțiuni.
- 170 În ceea ce privește primul aspect al prezentului motiv, rezumat la punctul 161 de mai sus, este adevărat că decizia atacată a concluzionat că reclamanta nu putea fi calificată drept întreprindere, deși, pe de o parte, aceasta a procedat la analiza criteriului de independență în sensul Recomandării 2003/361, ceea ce presupunea ca statutul de întreprindere să îi fie recunoscut, și, pe de altă parte, aceasta a recunoscut în mod explicit existența unor concurenți ai reclamantei.
- 171 În această privință, trebuie arătat că la punctul 1.2 din decizia atacată este clar indicat că, în ipoteza în care reclamanta ar fi calificată drept întreprindere, ar trebui să se mai verifice dacă respectiva entitate se confruntă cu dezavantajele pe care IMM-urile le suportă în mod obișnuit. Or, în decizia atacată, Comitetul de validare a considerat de la bun început că reclamanta nu poate fi calificată drept întreprindere, așa încât nu mai era obligat să examineze criteriul de independență. Astfel, Comitetul de validare nu a realizat această analiză decât cu titlu suplimentar.
- 172 În consecință, decizia atacată relevă în mod clar și neechivoc relația dintre cele două motive examinate de Comitetul de validare, fără nicio contradicție în raționamentul său în această privință.
- 173 În plus, în conformitate cu jurisprudența citată la punctul 168 de mai sus, decizia atacată este suficient de clară și de precisă, dat fiind că a permis reclamantei să identifice și să invoce pretinsa incoerență, precum și să înțeleagă conținutul exact al deciziei atacate, ceea ce reiese din precizia argumentelor sale invocate în prezenta acțiune în raport cu cele două motive ale deciziei menționate.
- 174 Prin urmare, prima critică invocată în cadrul prezentului motiv trebuie respinsă.
- 175 În ceea ce privește a doua critică a prezentului motiv, expusă la punctul 162 de mai sus, este suficient să se constate că prima decizie negativă a fost retrasă de Comitetul de validare. Retragera acestei decizii a produs efecte juridice echivalente cu cele ale unei hotărâri de anulare (Ordonanța din 30 aprilie 2015, Ertico – ITS Europe/Comisia, T-499/14, nepublicată, EU:T:2015:285, punctul 10).

- 176 Or, o anulare pronunțată de instanța Uniunii are în mod necesar un efect retroactiv, constatarea nelegalității producând efecte de la data de la care produce efecte actul anulat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 februarie 2008, CELF și ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, punctul 61).
- 177 Rezultă că reclamanta nu poate invoca prima decizie negativă, ale cărei efecte au fost anihilate în mod retroactiv, ca urmare a retragerii sale, în susținerea prezentului motiv.
- 178 În consecință, a doua critică a prezentului motiv trebuie respinsă.
- 179 În ceea ce privește a treia critică a prezentului motiv, expusă la punctul 163 de mai sus, ținând seama de considerațiile dezvoltate la punctul 95 de mai sus, în cadrul celui de al patrulea motiv, aceasta trebuie respinsă, dat fiind că Comitetul de validare nu s-a întemeiat în decizia atacată pe criterii suplimentare care nu fuseseră prevăzute în Recomandarea 2003/361.
- 180 Având în vedere considerațiile care precedă, al optulea motiv trebuie să fie respins în întregime.
- 181 În consecință, având în vedere că toate motivele invocate de reclamantă au fost respinse, prezenta acțiune trebuie respinsă în totalitate ca nefondată.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 182 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Totuși, potrivit articolului 135 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, cu titlu excepțional, Tribunalul poate, în măsura impusă de echitate, să decidă ca o parte care cade în pretenții să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, doar o fracțiune din cheltuielile de judecată efectuate de cealaltă parte. În plus, potrivit articolului 135 alineatul (2) din același regulament, o parte, chiar dacă a avut câștig de cauză, poate fi obligată de Tribunal la plata, în tot sau în parte, a cheltuielilor de judecată în cazul în care conduita acesteia, inclusiv din perioada anterioară formulării cererii introductive, justifică acest lucru. În special, Tribunalului îi este permis să oblige la plata cheltuielilor de judecată o instituție a cărei decizie nu a fost anulată, din cauza caracterului insuficient al acesteia din urmă, care a putut să determine un reclamant să introducă o acțiune (Hotărârea din 22 aprilie 2016, Italia și Eurallumina/Comisia, T-60/06 RENV II și T-62/06 RENV II, EU:T:2016:233, punctul 245 și jurisprudența citată).
- 183 Reclamanta a căzut în pretenții. Cu toate acestea, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 29 de mai sus, interacțiunea dintre procedurile privind căile de atac reglementate, pe de o parte, în secțiunile 1.2.6 și 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838 și, pe de altă parte, la articolul 22 din Regulamentul nr. 58/2003 nu reieșea în mod clar din dispozițiile Deciziei 2012/838, fapt care a fost confirmat de Comisie în cursul ședinței.
- 184 În plus, descrierea procedurii aplicabile în fața Comitetului de validare, cuprinsă în secțiunile 1.2.6 și 1.2.7 din anexa la Decizia 2012/838, prezintă lacune semnificative, în special, astfel cum se indică la punctul 30 de mai sus, lipsa de precizare a termenelor procedurale, lucru care complica și mai mult înțelegerea corectă a normelor aplicabile.
- 185 În consecință, aceste circumstanțe au putut contribui la complexitatea prezentei cauze și sunt susceptibile de a fi crescut cheltuielile de judecată ale reclamantei. În acest context, Tribunalul consideră că este corect și echitabil să decidă că reclamanta suportă doar jumătate din propriile cheltuieli de judecată. Comisia, la rândul său, suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și jumătate din cheltuielile de judecată efectuate de reclamantă.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a patra)

declară și hotărăște:

- 1) **Respinge acțiunea.**
- 2) **European Road Transport Telematics Implementation Coordination Organisation – Intelligent Transport Systems & Services Europe (Ertico – ITS Europe) suportă jumătate din propriile cheltuieli de judecată.**
- 3) **Comisia Europeană suportă, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, jumătate din cheltuielile de judecată efectuate de Ertico – ITS Europe.**

Kanninen

Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín

Reine

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 22 mai 2019.

Semnături